

Plan Odnowy Miejscowości

PIASKI

2008 – 2015

**Załącznik do Uchwały Nr 1/2008 Zebrania Wiejskiego w Piaskach z dnia 23.09.2008r.
w sprawie przyjęcia Planu Odnowy Miejscowości Piaski**

**Załącznik do Uchwały Nr XXIV/161/2008 Rady Gminy w Piaskach z dnia 25.09.2008r.
w sprawie zatwierdzenia Planu Odnowy Miejscowości Piaski**

SPIS TREŚCI

SPIS TREŚCI.....	2
WSTĘP	3
I CHARAKTERYSTYKA MIEJSCOWOŚCI.....	7
1. PREZENTACJA WSI.....	7
2. HISTORIA MIEJSCOWOŚCI	9
3. STRUKTURA PRZESTRZENNA MIEJSCOWOŚCI.....	16
II INWENTARYZACJA ZASOBÓW	18
1. ZASOBY PRZYRODNICZE.....	18
2. DZIEDZICTWO KULTUROWE.....	20
3. OBIEKTY I TERENY	23
4. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA	25
5. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	28
6. GOSPODARKA I ROLNICTWO	31
7. KAPITAŁ SPOŁECZNY I LUDZKI	34
III OCENA MOCNYCH I SŁABYCH STRON MIEJSCOWOŚCI PIASKI.....	37
IV OPIS PLANOWANYCH ZADAŃ INWESTYCYJNYCH I PRZEDSIĘWZIĘĆ AKTYWIZUJĄCYCH SPOŁECZNOŚĆ LOKALNĄ	40
HARMONOGRAM WDRAŻANIA PLANU.....	43
V. ZARZĄDZANIE PLANEM	44
1. WDRAŻANIE PLANU ODNOWY MIEJSCOWOŚCI	44
2. SPOSOBY MONITOROWANIA, OCENY I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ.....	46

WSTĘP

Polska, jako członek Unii Europejskiej, zobowiązana jest do wprowadzenia zasad i regulacji Wspólnej Polityki Rolnej (WPR). Ponieważ przepisy prawne dotyczące WPR są jednym z największych dorobków prawnych Wspólnoty, przystosowanie do niego prawa polskiego wymagać będzie długoletniego procesu. WPR określa zasady i zakres przyznanej rolnikom pomocy finansowej w tym na:

- dopłaty bezpośrednie
- interwencję rynkową i refundacje eksportowe
- rzecz rozwoju wsi w ramach "Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich"
- fundusze strukturalne w rolnictwie

W kolejnym okresie budżetowym UE Polska opracowała i przyjęła Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013. Program ten będzie realizowany w latach 2007-2013 na terenie całego kraju. Podstawą realizacji założeń strategicznych Programu, opisanych w Krajowym Planie Strategicznym Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, będą działania na rzecz rozwoju obszarów wiejskich w ramach czterech osi priorytetowych. Wszystkie te działania będą współfinansowane z Europejskiego Funduszu Rolnego na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz ze środków krajowych przeznaczonych na ten cel w ustawie budżetowej.

W ramach priorytetowych kierunków wsparcia obszarów wiejskich UE, w PROW na lata 2007-2013 zdefiniowano cztery osie:

- Oś 1: Poprawa konkurencyjności sektora rolnego i leśnego;
- Oś 2: Poprawa środowiska naturalnego i obszarów wiejskich;
- Oś 3: Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej;
- Oś 4: Leader.

Powyższe kierunki wsparcia w pełni odzwierciedlają potrzeby Polski w zakresie rozwoju obszarów wiejskich i ustanawiają podstawowe sfery, wokół których zostaną zaprogramowane szczegółowe instrumenty wsparcia.

Poprawa jakości życia na obszarach wiejskich jest celem, który łączy się zarówno z podstawowymi kierunkami rozwoju ekonomicznego i społecznego gospodarstw rolnych poprzez wzmocnienie potencjału ekonomicznego, restrukturyzację i modernizację, jak i z dobrymi warunkami do życia pod względem jakości środowiska i krajobrazu, infrastruktury społecznej i technicznej.

Instrumenty dostępne w ramach Osi 3 uzupełniają priorytety zdefiniowane w ramach pierwszych dwóch osi i w sposób synergiczny mogą pozytywnie oddziaływać na mieszkańców obszarów wiejskich.

Pierwsza grupa działań dotyczy różnicowania działalności gospodarczej. W Polsce te działania stanowią ogromną szansę dla mieszkańców obszarów wiejskich, przede wszystkim ze względu na duże zasoby ludzkie i wysoki poziom bezrobocia. Do najważniejszych zadań należy zwiększanie wartości dodanej do produktów np. poprzez konfekcjonowanie, stymulowanie rynku produktów lokalnych i regionalnych, turystyki, handlu, doradztwa, usług.

W procesach rozwoju obszarów wiejskich szczególna rola przypada właśnie ośrodkom miejskim i gminnym – jako podstawowym miejscom, w których ludność wiejska może znaleźć miejsca pracy i podwyższyć poziom edukacji i umiejętności oraz znaleźć zaspokojenie potrzeb zdrowotnych i aspiracji kulturalnych. Szczególne znaczenie w tym kontekście ma wspieranie rozwoju tych funkcji małych miast i wybranych ośrodków gminnych, które związane są bezpośrednio z procesami restrukturyzacyjnymi na obszarach wiejskich, w tym w szczególności usług zdrowotnych, edukacji na poziomie szkolnictwa średniego, rozwoju małych firm w sektorach pozarolniczych, turystyki przyjazdowej, funkcji uzdrowiskowych.

Drugą grupę stanowią instrumenty mające na celu poprawę jakości życia. Dotyczą one odnowy wsi, poprawy stanu dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego. W pełni uwzględniają one ważne funkcje społeczne i kulturalne, co z pewnością przyczyni się do polepszenia jakości życia i może stanowić dodatkowy czynnik, kształtujący przemiany strukturalne i przeciwdziałający depopulacji, a wręcz tworzący silniejsze poczucie identyfikacji mieszkańców z obszarów wiejskich z ich regionem wraz z jego tradycjami i wartościami.

Jednym z działań wdrażanych w ramach osi 3 PROW jest Odnowa i rozwój wsi. Realizacja tego działania ma stworzyć warunki dla rozwoju społeczno-ekonomicznego obszarów wiejskich i aktywizacji ludności wiejskiej przez wsparcie inwestycyjne przyznawane na realizację projektów związanych z zagospodarowaniem przestrzeni publicznej, w tym utrzymaniem, odbudową i poprawą stanu dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi oraz podniesienie atrakcyjności turystycznej obszarów wiejskich. Działanie to będzie wpływać na poprawę jakości życia na obszarach wiejskich przez zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych mieszkańców wsi oraz promowanie

obszarów wiejskich. Umożliwi rozwój tożsamości społeczności wiejskiej, zachowanie dziedzictwa kulturowego i specyfiki obszarów wiejskich oraz wpłynie na wzrost atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej obszarów wiejskich.

Jednym z kryteriów dostępu do pomocy finansowej w ramach tego działania jest wpisywanie się danego projektu w zakres Planu Odnowy Miejscowości.

Plan Odnowy Miejscowości jest jednym z najważniejszych elementów odnowy wsi, jej rozwoju oraz poprawy warunków pracy i życia mieszkańców. Sporządzenie i uchwalenie takiego dokumentu stanowi niezbędny warunek przy aplikowaniu o środki finansowe w ramach „Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013” działanie „Odnowa i rozwój wsi”, jak również stanowić będzie wytyczne dla władz Gminy przy opracowaniu kierunków rozwoju miejscowości Piaski.

Ponieważ zakłada się logiczną konsekwencję konstrukcji Planu Odnowy Miejscowości w ścisłej korelacji z Planem Rozwoju Lokalnego gminy i powiatu, strategią rozwoju województwa i kierunkiem zagospodarowania przestrzennego, dokument ten powinien mieć charakter małej strategii rozwoju miejscowości. Wskazane jest aby w szczególności obejmował analizy zasobów sołectwa, porównania korzystnych i niekorzystnych cech wewnętrznych wsi oraz potencjalnych szans i zagrożeń występujących w otoczeniu, które mogą warunkować przyszłość sołectwa i ich mieszkańców, wizji rozwoju wsi wraz z jej priorytetami i projektami rozwojowymi wraz z elementami montażu finansowego projektów do realizacji. Wymaga to ścisłej współpracy pomiędzy sołectwem i urzędem gminy oraz spójności planów. Dokument „Plan Odnowy Miejscowości Piaski” ma służyć pełnemu wykorzystaniu istniejącego potencjału i szans rozwojowych, w tym dostępu do środków unijnych i funduszy rządowych.

Uwarunkowania Planu Odnowy Miejscowości polegają na tym, że ma on zdecentralizowany, lokalny charakter, obejmuje ograniczony teren jednej miejscowości i przygotowywany jest (przy udziale przedstawicieli gminy) z inicjatywy i przez mieszkańców miejscowości.

Specyfika planu polega na tym, że jest on ukierunkowany na zagadnienia cywilizacyjno-kulturowe, koncentruje się na prostych, lokalnych przedsięwzięciach, które prowadzić mają do poprawy standardu i jakości życia mieszkańców. Ma mniej progospodarczy, a bardziej pro-społeczny i pro-kulturowy charakter. I dzięki temu może stanowić doskonałe uzupełnienie strategii rozwoju całej gminy, która zazwyczaj koncentruje się na zagadnieniach infrastrukturalnych i gospodarczych.

Celem planu jest podtrzymanie lub odtworzenie atrakcyjności wsi jako miejsca zamieszkania i zaplanowanie oraz przeprowadzenie tego w sposób dostępny, oczekiwany i popierany oraz wykonalny dla lokalnej społeczności. Jest to szczególnie ważne w dzisiejszej sytuacji, gdy miasta oferują konkurencyjną alternatywę zamieszkania, a rolnictwo traci swą atrakcyjność jako źródło utrzymania, co prowadzi m.in. do migracji młodych ludzi, szczególnie tych lepiej wykształconych ze wsi do miasta.

Idea odnowy wsi wyrasta z przekonania, że odnowiona, doinwestowana i ożywiona kulturowo wieś odzyska swoją atrakcyjność jako miejsce zamieszkania, zapewni swoim mieszkańcom godziwy standard i jakość życia oraz zdoła zatrzymać młodzież na miejscu. Nie jako „mini-miasto”, wysoko zurbanizowana i konkurująca z ośrodkami miejskimi bogactwem oferty, ale właśnie jako „nowa wieś”, nowoczesna, lecz ceniąca i zachowująca swój wiejski charakter i kulturową specyfikę.

Plan Odnowy ma więc charakter „planu małych kroków”, ale w kierunku wielkich celów. Małych kroków, które podejmowane przez mieszkańców przy finansowym i organizacyjnym wsparciu gminy doprowadzić mają do trwałej poprawy miejscowych warunków życia.

Podstawą tworzenia Planu Odnowy jest zdanie sobie sprawy z lokalnych zasobów i potencjałów, zmobilizowanie ich, zainwestowanie w rozwój i stworzenie systemu działań partnerskich tak, aby uzyskać efekt żywołowego przyrastania inicjatyw i kumulowania się ich skutków.

Projekt wprowadzonych do Planu zadań powstał w oparciu o wytyczne środowiska lokalnego i konsultacji społecznych.

Niniejsze opracowanie zawiera charakterystykę miejscowości, inwentaryzację zasobów służącą ujęciu stanu rzeczywistego, analizę SWOT czyli mocne i słabe strony miejscowości, planowane kierunki rozwoju, przedsięwzięcia wraz z szacunkowym kosztorysem i harmonogramem działań.

Niniejszy plan jest planem otwartym stwarzającym możliwość aktualizacji w zależności od potrzeb społecznych i uwarunkowań finansowych. Oznacza to, że mogą być dopisywane nowe zadania, a także to, że może zmienić się kolejność ich realizacji w zależności od uruchomienia i dostępu do funduszy UE.

I CHARAKTERYSTYKA MIEJSCOWOŚCI

1. *Prezentacja wsi*

Miejscowość Piaski położona jest w południowo – zachodniej części województwa wielkopolskiego, w powiecie gostyńskim. Jest stolicą Gminy Piaski.

Gmina ta obejmuje obszar 100,7 km², a na jej terenie mieszka około 8300 osób. W granicach administracyjnych gminy leży 26 miejscowości, w tym 16 wsi sołeckich. Administracyjnie gmina Piaski jest częścią województwa wielkopolskiego, sąsiaduje z gminami Gostyń, Krobia, Pępowo, Pogorzela, Borek Wielkopolski i Dolsk.

Siedzibą gminy jest właśnie miejscowość Piaski, która niegdyś miała prawa miejskie, a dziś jest dużą wsią, leżącą przy linii kolejowej Leszno - Jarocin.

W miejscowości Piaski mieszka 3149 osób¹.

Odległości z Piasków do sąsiednich miast wynoszą odpowiednio: Gostyń 4 km, Leszno 37 km, Jarocin 36 km, Poznań 110 km, Wrocław 101 km.

Przez Piaski przebiega droga krajowa – nr 34 Kłobuczyn – Głogów – Jarocin oraz linia kolejowa Leszno – Jarocin.

Nazwa Piaski, pierwotnie Piaseczna Góra, swym rodowodem sięga XVII wieku i określa właściwości terenu na którym miejscowość powstała. Przełomowym dla dziejów osadnictwa w tym regionie były czasy panowania Stanisława Augusta Poniatowskiego. Wtedy bowiem, konkretnie w 1775 roku, ze skromniej osady wiejskiej narodziło się miasto - Piaseczna Góra. Prawa miejskie miało ono przez półtora wieku, do roku 1934.

Dziś Piaski należą do dobrze rozwijającego się terenu rolniczego. Ze względu na swoją historię ziemia ta jest bogata w zabytki architektury, a ze względu na położenie w zabytki przyrody. Władze gminy bardzo dużą wagę przywiązują do unowocześnienia infrastruktury, stąd pełne zwodociągowanie wszystkich miejscowości, gazyfikacja, dobre drogi a także sieć telekomunikacyjna z centralą w Piaskach. Miejscowość Piaski posiada kolektor ściekowy i wysypisko odpadów komunalnych. Dobra lokalizacja komunikacyjna gminy, wolne tereny pod budownictwo mieszkaniowe, a także otwarcie na wszelkie inicjatywy gospodarcze, zapewniają jej dalszy, dynamiczny rozwój.

Piaski wykazują ścisłe powiązanie z sąsiednim miastem – Gostyniem. Przyczyną tego stanu rzeczy jest ich bliskość (4 km od centrów, 2 km – od skrajów obu miejscowości) i wspólność niektórych systemów infrastruktury (kanalizacja, gaz,

¹ Stan na 31.12.2007 r.

energetyka, Główny Punkt Zasilania Gostynia leży właśnie w Piaskach). Powiązaniu temu sprzyjają także bliskie i dogodne połączenia komunikacyjne. Niektóre przedsiębiorstwa i instytucje gostyńskie mieszczą się w Piaskach, co powoduje silne ruchy ludności pomiędzy tymi miejscowościami – w obie strony (dojazdy do pracy, szkół, usług itp.)

2. **Historia miejscowości**

Nazwa Piaski, pierwotnie Piaseczna Góra swoim rodowodem sięga XVII wieku. Nieurodzajna i nie nadająca się pod uprawę gleba spowodowała, że przyjęła się do tego obszaru nazwa „na piasku”. Teren na którym powstała Piaseczna Góra, od wieków średnich był własnością dziedziców dóbr rycerskich Strzelce Wielkie. Nie nadający się pod uprawę grunt nie przynosił właścicielom zysku i nie było też chętnych do osiedlenia na jałowej ziemi. Z przekazów źródłowych wiadomo, że na początku XVII wieku znajdował się tu cmentarz, na którym grzebano zamieszkujących okoliczne wsie innowierców.

W pierwszej połowie XVII za zgodą właściciela z Strzelec Wielkich powstała przy trasie do Gostynia karczma. Nosiła nazwę „Gościniec na Piaskach Strzeleckich”. Także niektóre pobliskie miejsca nosiły podobne nazwy, jak znane już w 1764 roku Piaski Smogorzewskie.

Przełomowym okresem dla osadnictwa były lata siedemdziesiąte XVIII wieku, czasy panowania króla Stanisława Augusta Poniatowskiego. W Wielkopolsce nastąpiły wówczas liczne lokacje miejskie min. Ostrowa (1713); Zaniemyśla (1742); Żydowa (1752). Wpłynęło na to kilka czynników, przede wszystkim procesy migracyjne do Wielkopolski ludności rzemieślniczej Śląska i Brandenburgii. Kolejnym czynnikiem była narastająca kontrreformacja powodująca masowe ucieczki (głównie z pobliskiego Śląska), ludności protestanckiej - niemieckiej. Właściciele ziemscy przyjmując w swoich dobrach wykwalifikowanych rzemieślników, mieli na względzie przede wszystkim korzyści materialne, które można było uzyskać dzięki założeniu miasta. Kasztelan Koszutski właściciel dóbr smogorzewskich i wielkostrzeleckich starał się uzyskać przywilej lokacyjny dla Góry Piasecznej. Kasztelan podjął w 1773 roku zamiar zbudowania miasta na piaszczystych nieużytkach. Piaseczna Góra czyli późniejsze Piaski powstały z ambicji właściciela tego terenu. W 1774 roku Karol Koszutski poczynił w kancelarii królewskiej starania o uzyskanie zgody na lokację przyszłego miasta. 15.01.1775 roku król Stanisław August Poniatowski podpisał przywilej lokacyjny dla miasta prywatnego o nazwie Piaseczna Góra. Po uzyskaniu zgody królewskiej Koszutski nadał osadzie 6.05.1775. ordynację miejską. Regulowała ona sytuację prawną mieszkańców, sposoby wyboru władz miejskich i starszych cechowych, tekst przysięgi obowiązującej burmistrza, wójta, radców i ławników, wysokość podatków oraz sprawowanie sądownictwa. Równocześnie z ordynacją miejską Karol Koszutski nadał Piasecznej Górze herb. Przedstawiał on na

białym tle czerwonego jelenia, skaczącego przez piaskowa górę i dwie po jej bokach zielone wysmukłe topole.

Nowi osadnicy, ubiegający się o prawa obywatelskie musiał przedłożyć władzom miasta tak zwane świadectwo moralności i dokument urodzenia. Kandydat musiał być wyznania katolickiego lub ewangelickiego. Po spełnieniu tych warunków przyszły mieszczanin musiał złożyć właścicielom miasta przysięgę, że będzie wzorowym obywatelem, przestrzegającym prawa i dobra ogólnego miasta. Rozbudowę miasteczka rozpoczęto wokół placu pełniącego funkcje rynku. Miasteczko miało także drugi rynek, nazywany Kościelnym, położony obok zboru protestanckiego. Miasto miało charakter otwarty, nie było otoczone murami, dlatego nie pobierano cła od wozów i opłaty drogowej.

Wobec zdecydowanej przewagi ludności protestanckiej Koszutski zobowiązał się do pomocy w budowie skromnego drewnianego kościoła, poprzez dostarczenie budulca, oraz opłacenie cieśli i murarzy. Budowę zboru ukończono w 1782 roku, obok postawiono dzwonnice.

15.12.1775 roku w Smogorzewie doszło do podpisania pomiędzy właścicielem miasta a gminą żydowską układu regulującego zasady i warunki osiedlania w Piasecznej Górze. Koszutskiemu chodziło przede wszystkim o własny interes, Żydzi bowiem byli dobrymi podatnikami. W krótkim okresie opanowali handel w mieście i najbliższej okolicy. Był to w tej części Wielkopolski ewenement, w pobliskich miastach, a więc w Gostyniu, Krobi i Poniecu Żydom nie udzielano zezwolenia na osiedlanie się.

Ustrój wewnętrzny Piasecznej Góry opierał się na prawie niemieckim. Regulował go szczegółowo dokument lokacyjny i nadana przez właściciela ordynacja miejska. Miasto było własnością prywatno-szlachecką, dlatego właściciel uprawniony był do ingerencji w wewnętrzne stosunki prawne, społeczne i ekonomiczne. Określał wysokość podatków, czynszów od domów, placów oraz wielkości opłat od rzemiosła i handlu.

Nieurodzajne gleby nie sprzyjały rolnictwu, toteż mieszkańcy Piasecznej Góry utrzymywali się z rzemiosła i dobrego handlu. Obok rzemiosła kwitł w mieście handel. Osiem razy w roku odbywały się zagwarantowane w przywileju lokacyjnym jarmarki. Najbardziej rozwinęło się piwowarstwo i gorzelnictwo oraz handel tymi trunkami.

W 1793 r. miejscowość wraz z całą Wielkopolską została zagarnięta przez Prusy. Piaseczna Góra otrzymała pruską nazwę Sandberg i weszła w skład nowo utworzonego powiatu krobkiego z siedzibą w Gostyniu.

Próba odebrania praw miejskich podobnie jak w innych miasteczkach miała miejsce również w przypadku Piasecznej Góry. Sporządzona przez komisarza Hirschfelda ankieta o stanie miasta poprzez Poznań przesłana została do władz w Berlinie, gdzie stwierdzono, że poza piwowarstwem i gorzelnictwem jej mieszkańcy utrzymują się z rolnictwa i hodowli bydła. W rzeczywistości sytuowane na nieużytkach miasteczko nie miało charakteru rolniczego ani też żadnych gruntów ornych i folwarków. Rezygnacji z praw miejskich władze pruskie nie uzyskały, ponieważ sprzeciwili się temu popierani przez mieszczan właściciela miasteczka.

Pierwszy okres pod panowaniem pruskim, a więc lata 1793-1806, nie był dla Piasecznej Góry najlepszy. Wkrótce zlikwidowano urząd wójta, zwolniono burmistrza i rozwiązano dotychczasowy magistrat. Z zamiaru pozbawienia Piasecznej Góry praw miejskich władze pruskie nie zrezygnowały, podporządkowując ją administracyjnie burmistrzowi Gostynia.

W tym okresie połowę mieszkańców stanowili Niemcy, około trzydziestu procent Żydzi i resztę Polacy. Podobnie jak poprzednio, mieszkańcy Piasecznej Góry zajmowali się rzemiosłem. Handlem detalicznym w mieście i obwoźnym trudnili się nadal Żydzi.

Duże znaczenie dla rozwoju miast miało wprowadzenie w 1833 roku nowej ordynacji miejskiej, znoszącej wszystkie uprawnienia szlachty w miastach prywatnych. W 1836 roku Piaseczna Góra przestała być miastem prywatnym, uzyskała nową ordynację miejską i dużą samodzielność. Z biegiem czasu, około 1840 r. przyjęło się krótkie miano Piaski i tak już pozostało.

W dziejach regionu ważnym wydarzeniem w drugiej połowie XIX wieku było utworzenie w czerwcu 1887 roku powiatu gostyńskiego z czterema miastami - Gostyniem, Krobią, Poniecem, i Piaskami oraz osiemdziesięcioma gminami wiejskimi. Nowy podział terytorialny miał na celu rozbudowanie administracji, a tym samym zwiększenie kontroli nad ludnością polską.

1 października 1888 roku otwarto linię kolejowa Leszno-Jarocin wiodąca przez Gostyń, Piaski i Borek oraz Leszno-Kąkolewo-Ostrów. Następnie w 1900 roku powstała linia kolejowa Gostyń-Kościan i wreszcie 3 lutego 1909 roku linia Piaski-Koźmin. W poszczególnych miastach uruchomiono także stacje pocztowo-telegraficzne. Zyskali na tym również mieszkańcy Piasków, miasteczko powoli rozwijało się, przybywało budynków, główne ulice zostały wybrukowane. 28 lutego 1878 roku po raz pierwszy zapalono uliczne lampy olejowe. W mieście został zbudowany ratusz. Kamień węgielny

uroczyście wmurowano 18 maja 1897 roku. Nowy ratusz powstał w rekordowym czasie - już 18 listopada nastąpiło jego poświęcenie.

Kilka lat wcześniej - 15 listopada 1895 roku na wzgórzu pod Piaskami otwarty został szpital Marysin prowadzony przez zakon Bonifratrów. Teren na ten obiekt o powierzchni 5 hektarów, a także materiał budowlany podarował właściciel Godurowa Marceli Żółtowski. Od imienia córki fundatora wywodzi się nazwa Marysina. W 1912 roku obiekt włączony został w granice administracyjne miasta Piaski.

Przeciwstawiając się narastającej germanizacji zaczęto zawiązywać polskie stowarzyszenia i organizacje społeczno-kulturalne. 20 grudnia 1903 roku powstało w Piaskach Towarzystwo Przemysłowców i Rzemieślników, którego inicjatorem był Józef Małecki i ks. Ignacy Adamski. 9 marca 1912 powstało Koło Śpiewacze Chopin z prezesem Antonim Sobekim, a 3 listopada tego samego roku towarzystwo św. Wincentego a Paulo, wreszcie w czerwcu 1914 roku gniazdo Towarzystwa Gimnastycznego Sokół.

W listopadzie 1818 roku wybuchła rewolucja w Niemczech. Piaskowianie Stanisław Ciemniak i Michał Owczarski na wiadomość o rozpoczęciu walk w Berlinie, rozbili w godzinach rannych 12 listopada posterunek niemiecki w miejscowej cegielni, gdzie przetrzymywani byli rosyjscy jeńcy wojenni. Następnego dnia powstały w Piaskach Rada Robotnicza i Rada Żołnierska. 15 listopada obie rady połączyły się tworząc Radę Robotniczo-Żołnierską z siedzibą w ratuszu. Powołano oddział Straży Obywatelskiej pod dowództwem Tomasza Dmochowskiego w celu utrzymania porządku i bezpieczeństwa w mieście i okolicy. Kilka dni później, na wiecu, który odbył się 24 listopada, dokonano wyboru członków do Powiatowej Rady Ludowej w Gostyniu. W międzyczasie prowadzono szkolenie wojskowe ochotników oraz czyniono starania o pozyskanie broni.

Przyjazd do Poznania 26 grudnia 1918 roku znakomitego pianisty i gorącego orędownika sprawy polskiej na arenie międzynarodowej Ignacego Paderewskiego spowodował nieoczekiwany rozwój wydarzeń. Następnego dnia sprowokowani przez niemieckich żołnierzy poznaniacy chwycili za broń i opanowali ważniejsze obiekty w mieście. Podobnie przebiegały wydarzenia w całym powiecie. W Piaskach 1 stycznia 1919 roku wywieszono polskie flagi, a 4 stycznia na zebraniu obywatelskim odbytym w restauracji dokonano wyboru trzynastoosobowej Rady Ludowej, która z rąk Rady Robotniczo-Żołnierskiej przejęła władzę w mieście.

Około godziny piątej 7 stycznia ochotnikom z Piasków wydano broń, dowództwo nad całością objął były podoficer armii pruskiej sierżant Wacław Sobek. W ramach

pułku strzelców wielkopolskich piaskowianie toczyli potyczki, podczas których ginęli lub odnosili rany. Już w pierwszych dniach powstania otwarty został szpital w Gostyniu i Piaskach-Marysinie. Szpital na Piaskach stał się centralnym szpitalem wojskowym dla całego frontu Grupy Leszno.

Po wyzwoleniu w powiecie gostyńskim utworzono polską administrację. Ponadto usunięto wszystkie niemieckie napisy na gmachach urzędowych i w nazwach ulic oraz wprowadzono język polski jako urzędowy. Ewenementem w Piaskach było pozostawienie na dotychczasowym stanowisku pruskiego burmistrza Ernesta Kliema, który w niewielkim stopniu władał językiem polskim. Stosunki z radą miejską nie układały się zbyt dobrze i ostatecznie otrzymał 23 listopada 1920 r. wypowiedzenie. Kolejnym burmistrzem został Jan Trafankowski 23 września 1920 r. Na mocy rozporządzenia Rady Ministrów z 28 maja 1934r. Piaski utraciły status miejski. Na podstawie rozporządzenia wojewody poznańskiego z 14 września tego roku powiat gostyński podzielony został na gromady i gminy zbiorcze. Piaski stały się wtedy siedzibą gminy wiejskiej składającej się z 14 gromad z wójtem na czele.

Pierwsze lata niepodległości i późniejsze kryzysy gospodarcze w latach trzydziestych nie przyniosły spodziewanej poprawy bytu większości mieszkańców Pisków. Przemysł na terenie Piasków nie istniał. Dwie piaskowskie cegielnie przerwały produkcję jeszcze przed wojną. Słabo rozwijało się również rzemiosło. Mimo to 1929r. w Piskach działało 56 warsztatów rzemieślniczych, sieć handlowa była dobrze rozwinięta i dawała właścicielom spokojne warunki bytowania. Rzemieślnicy i kupcy piaskowscy zrzeszeni byli w Towarzystwie Przemysłowców zawiązanym 20 grudnia 1903 r. W 1922 roku w Piaskach odnotowanych było 77 bezrobotnych i ich liczba ciągle wzrastała. Zmuszeni biedą robotnicy rolni wszczęli pierwsze strajki, które szczególnie ostry przebieg miały w majątkach w Grabonogu i Zalesiu, powodując interwencje wojska

Z chwilą wybuchu II wojny światowej ludność cywilna wpadła w panikę i opuszczając swoje domy oraz gospodarstwa uciekała na wschód. Do 6 września Piaski i okolica zajęte zostały przez wojska hitlerowskie. Rozpoczęły się pierwsze trudne dni wieloletniej okupacji. Niemcy rozpoczęli organizowanie swojej administracji i policji. W Piaskach utworzono posterunek policji ochronnej.

Wkrótce zamknięto szkoły i kościoły, wprowadzono godzinę policyjną i obowiązek zdania wszelkiej broni i aparatów radiowych. Piaski podobnie jak inne miejscowości, otrzymały niemieckie nazwy. Na mapach ponownie pojawił się pruski Sandberg.

W powiecie gostyńskim pierwszą falę wysiedleń rozpoczęto od 4 grudnia 1939 roku. Przez trzy dni dowożono do punktu zbornego w klasztorze księży flipinów setki osób, w tym z gminy Piaski. W pierwszej kolejności deportowano rodziny rozstrzelanych na gostyńskim rynku. W sumie z obwodu piaskowskiego wysiedlono i wywieziono do Generalnego Gubernatorstwa ponad trzysta rodzin, konfiskując ich mienie. W ich miejsce sprowadzono niemieckich kolonistów przydzielając im polskie gospodarstwa. Przez cały okres okupacji wywożono Polaków na przymusowe roboty w głąb Niemiec, zmuszając do niewolniczej pracy w rolnictwie i przemyśle zbrojeniowym. Do więzień i obozów koncentracyjnych trafiło wielu gostynian za uczestnictwo w ruchu oporu i inne nielegalne przewinienia.

W latach 1943-1944 w Piaskach znajdował się niewielki obóz dla jeńców radzieckich. Mieścił się w barakach przy stacji kolejowej. Jeńców zatrudniono do budowy boczny kolejowej, magazynów wojskowych oraz drogi wiodącej do leśniczówki.

Po połowie stycznia 1945 roku rozpoczęła się wielka ucieczka Niemców z całym dobytkiem na zachód w kierunku Leszna. Wycofując się Niemcy podpalali ważniejsze obiekty, w tym magazyny wojskowe w Piaskach. Powiat gostyński zajęty został 27 stycznia 1945 roku przez oddziały Armii Czerwonej.

Kalendarium Historyczne:

- 1775 - założenie Piasecznej Góry przez kasztelana Karola Koszutskiego herbu Leszczyc - właściciela pobliskich dóbr rycerskich na mocy przywileju lokacyjnego wystawionego dlań 15 stycznia 1775 roku przez króla Stanisława Augusta Poniatowskiego i sprowadzenie pierwszych osadników (początkowo wyłącznie osadnicy niemieccy i Żydzi)
- Lata 1778 – 1782 - zbudowanie zboru protestanckiego (ewangelicko-augsburskiego)
- 1895 - powstanie szpitala bonifratrów na wzgórzach Marysina. Szpital został zbudowany wysiłkiem polskiego społeczeństwa Wielkopolski jako wyraz walki z germanizacją. Głównym fundatorem był hrabia Marcei Żółtowski, dziedzic majątku Godurowo.
- 1903 - powstanie Piaskowskiego Towarzystwa Przemysłowców
- Około 1910 - powstanie ogniw Towarzystwa Gimnastycznego Sokół
- 1912 - powstanie Koła Śpiewackiego "Chopin".

- Początek stycznia 1919 - przejecie władzy z rąk pruskich
- 28 maja 1934 - wydanie przez Radę Ministrów RP rozporządzenia, na podstawie którego Piaski tracą po przeszło półtora wieku prawa miejskie
- 27 stycznia 1945 - do Piasków wkraczają jednostki Armii Czerwonej, kończy się okupacja niemiecka.
- 1 września 1999 - zostaje uroczyście oddany do użytku nowy budynek szkolny dla Zespołu Szkół Szkoły Podstawowej i Gimnazjum nr 1 w Piaskach
- 2000 - Szpital na Marysinie wraca w ręce o.o. Bonifratrów

3. Struktura przestrzenna miejscowości

Gmina Piaski jest gminą typowo rolniczą, użytki rolne i lasy zajmują 78% obszaru gminy, przeważa tu uprawa zbóż, buraków cukrowych, hodowla trzody chlewnej.

Obszar wsi Piaski jest znacznie zurbanizowany, z ośrodkiem administracyjno - usługowym o zasięgu gminy.

Jest to duża wieś o miejskim ukształtowaniu przestrzennym i charakterze zabudowy. W przeszłości była miastem co znalazło odzwierciedlenie w przestrzennej strukturze miejscowości z rynkiem i miejską siecią ulic. Główną osią wsi jest droga krajowa nr 34 przecinająca ją na kierunku wschód-zachód i dzieląca ją na część północną i południową.

Charakter zabudowy jest bardzo zróżnicowany i wyraźnie wycisnęły tu swoje piętno „style” architektoniczne różnych epok – szczególnie zaś lat 60 – tych i 70 – tych. Udział „kostkowej” zabudowy i blokowisk jest dość duży, a to dlatego, że propaganda tej zabudowy pokrywała się w czasie z dobrą sytuacją materialną i możliwościami inwestycyjnymi w rolnictwie.

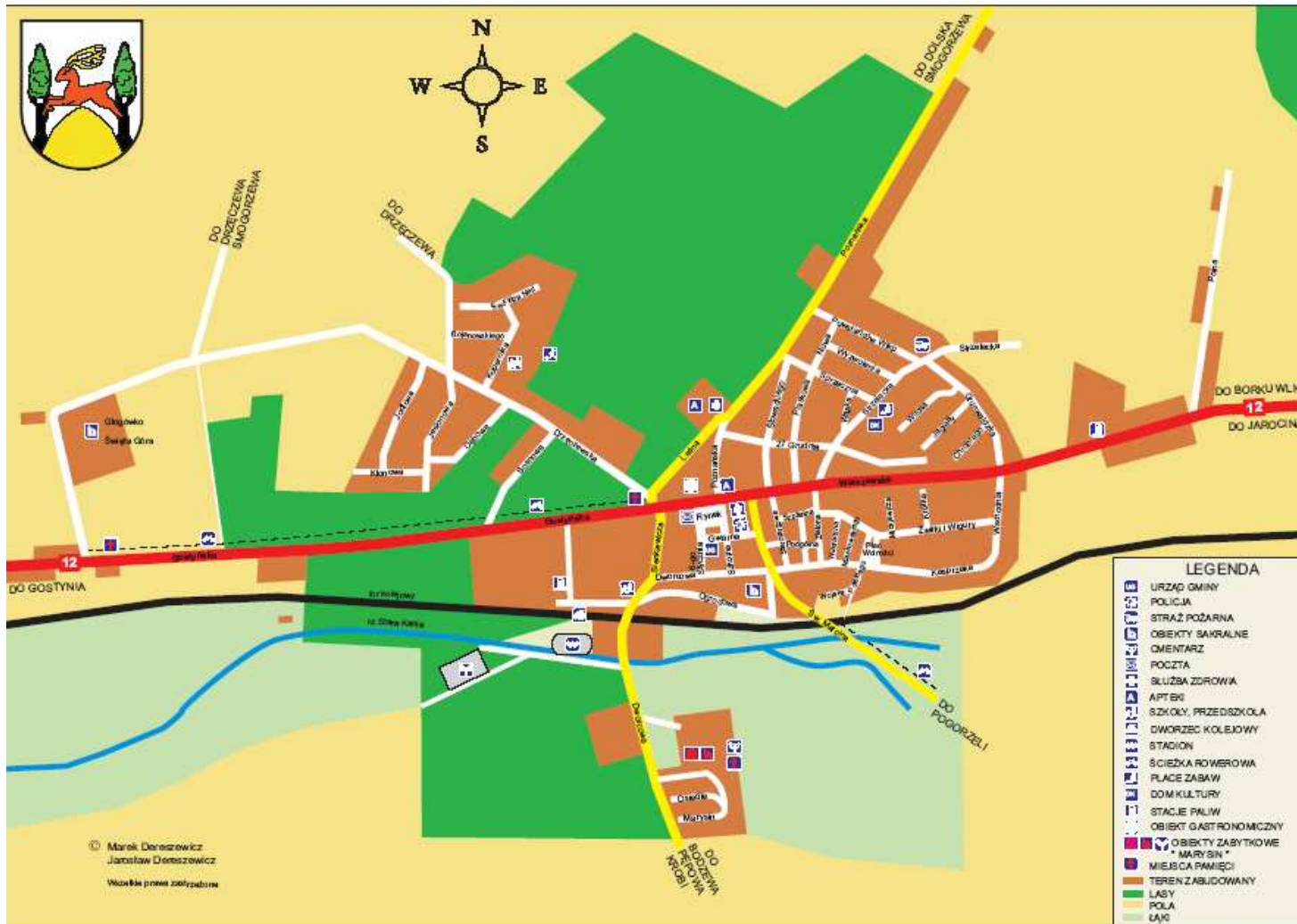
Otwartą przestrzenią wspólną jest w Piaskach przede wszystkim rynek.

W samych Piaskach brak wyraźnej dominanty przestrzennej, funkcję taką pełni położony w pobliżu zespół kościelno-klasztorny o.o. Filipinów na Świętej Górze (Głógówko) z wyraźnie widoczną kopułą bazyliki.

W południowej części miejscowości usytuowany jest również park Piaski – Marysin o powierzchni 2.08 ha. Mieści się w nim zespół zabudowań o.o. Bonifratrów, którzy prowadzą w nim Szpital im. Św. Benedykta Menni. Obiekty te tworzą pewną zamkniętą całość kompozycyjną i dominują nad południową częścią Piasków.

PLAN MIEJSCOWOŚCI PIASKI

II INWENTARYZACJA ZASOBÓW

Analizę zasobów przeprowadzono na podstawie danych statystycznych oraz informacji i opracowań zgromadzonych i udostępnionych przez Urząd Gminy w Piaskach.

Zasoby miejscowości to wszelkie elementy materialne i niematerialne wsi oraz otaczającego ją obszaru, które mogą być wykorzystane obecnie bądź w przyszłości przy budowaniu czy realizacji publicznych i prywatnych przedsięwzięć odnowy wsi. Przy analizie zasobów wzięto pod uwagę następujące ich kategorie: środowisko przyrodnicze, środowisko kulturowe, obiekty i tereny, ludzi organizacje społeczne, infrastrukturę społeczną, infrastrukturę techniczną, gospodarkę i rolnictwo.

1. Zasoby przyrodnicze

Gmina Piaski dysponuje jednymi z najlepszych warunków glebowych w całym województwie wielkopolskim. Grunty orne zajmują blisko $\frac{3}{4}$ ogólnej powierzchni gminy i w 70% są sklasyfikowane jako gleby wysokich klas bonitacyjnych, kl. II-IIIb. Jednakże akurat okolice miejscowości Piaski cechują znacznie słabsze gleby. W północnej części gminy, występują warunki dla wielofunkcyjnego zagospodarowania terenu, a wysokie walory przyrodniczo-krajobrazowe w tej części gminy predestynują do rozwoju funkcji turystyczno-wypoczynkowej – głównie tzw. „turystyki niedzielnej”.

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Piaski wyróżniła generalnie dwa duże rejony w strukturze przyrodniczo –funkcjonalnej gminy: rolniczy (A), mieszczący się na terenach południowej i wschodniej wysoczyznowej części gminy oraz rejon rolniczo-leśny (B), zbieżny w znacznej mierze z zasięgiem dużych obniżeń dolinnych (pradoliny) północnych i zachodnich połaci gminy i uzupełniony przez system lokalnych, dolinnych i wododziałowych łączników ekologicznych. Miejscowość Piaski, będąca przedmiotem powyższego opracowania, znajduje się w rejonie B gminy.

Rejon ten, rolno – leśny, zlokalizowany jest w północnej części gminy na terenie urozmaiconej rzeźby młodoglacjalnej, w znacznej części znajduje się w obrębie obszaru chronionego krajobrazu lub zasięgu dużych, dolinnych łączników ekologicznych, zajęty przez grunty orne, duże kompleksy leśne i powierzchnie łąkowe – przeznaczony jest do gospodarki rolnej i leśnej oraz umiarkowanego rozwoju turystyki i rekreacji.

Subrejon B1. obejmuje obszary rolno-leśne, zajmujące silnie nachyloną, zagrożoną erozją gleb strefę zboczową doliny wód roztopowych oraz licznych rozcięć erozyjnych wysoczyzny. Subrejon B1 w większości usytuowany jest w granicach obszaru chronionego krajobrazu, przeznaczony głównie dla użytkowania rolniczego i gospodarki leśnej (w zakresie optymalizującym wymagania produkcji oraz ochron środowiska), ale wymagający zabiegów fitomelioracyjnych i przeciwoerozyjnych.

Subrejon B2. Piaski – Strzelce Wielkie, rejon o dosyć urozmaiconej rzeźbie i dobrych warunkach glebowych – korzystny dla prowadzenia produkcji rolnej z możliwością co najmniej lokalnego dopuszczenia innych funkcji (np. osadniczej).

Subrejon B3. rejon leśno-osadniczy okolic Piasków. Usytuowany w obrębie obszaru chronionego krajobrazu i lokalnego łącznika ekologicznego, o urozmaiconej rzeźbie, słabych glebach i dużych powierzchniach leśnych – predestynowany dla wielofunkcyjnego przeznaczenia (m.in. gospodarki leśnej oraz umiarkowanego rozwoju funkcji osadniczej z lokalnym dopuszczeniem nieuciążliwego przemysłu oraz obsługi turystyki).

Subrejon B4. obejmuje tereny łąkowe dużych obniżen dolinnych (pradolin) Kani i Obry. Teren o mało urozmaiconej rzeźbie, ale atrakcyjnym otoczeniu. Rejon predestynowany do pełnienia funkcji ekologicznych, zapewniających równowagę w środowisku i decydujących o zachowaniu różnorodności biologicznej ekosystemów z ograniczonym (do technik naturalnych) wykorzystaniem dla gospodarki rolnej i leśnej.

Północna część Piasków znajduje się w granicach Krzywińsko-Osieckiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Obowiązują w nim szczególne zasady gospodarowania.

Na obszarze wsi Piaski znajduje się również park Piaski-Marysin o powierzchni 2.08 ha.

Położenie Piasków w pobliżu i zasięgu oddziaływania terenów zurbanizowanych miasta Gostynia ma swoje odzwierciedlenie w stanie czystości wód i powietrza. Zwłaszcza bliskość dzielnicy przemysłowej (m. in. z cukrownią i oczyszczalnią ścieków) i miejskiego wysypiska śmieci powoduje zwiększone zanieczyszczenie powietrza i wód w Piaskach.

2. Dziedzictwo kulturowe

Do głównych zabytków architektonicznych miejscowości Piaski zaliczyć należy: kościół parafialny oraz kompleks szpitalny i zakon w Marysinie.

Kościół parafialny zbudowany został w latach 1778 - 1782 jako zbór kalwiński. Jest to budowla salowa z zamkniętym wielobocznym prezbiterium i kwadratową wieżą od zachodu o konstrukcji szkieletowej, wypełnionej gliną i cegłą. Wokół nawy głównej umieszczone są dwukondygnacyjne empory.

Kompleks szpitalny i zakon w Marysinie powstał pod koniec XIX wieku i był zrywem społeczeństwa polskiego przeciwko germanizacji. Oficjalnie oddano go do użytku w 1895 roku. Stał na malowniczych wzgórzach położonych w południowej części Piasków, zwanych Marysinem. Kompleks szpitalny wzniesiony został sumptem hrabiego Marcelego Żółtowskiego, dziedzica majątku Godurowo. W latach 1905-1907 do obiektu szpitalnego dobudowano neogotycką kaplicę. W okresie międzywojennym placówka słynęła z wysokiego poziomu usług leczniczych. Po drugiej wojnie światowej została upaństwowiona, a potem przekształcona w zakład pulmonologiczny. Od roku 2000 obiekt jest ponownie własnością braci bonifratrów, którzy urządzili w nim niepubliczny zakład opieki zdrowotnej – Szpital św. Benedykta Menni. Aktualnie jest rozbudowywany.

Obiekty, zespoły i założenia urbanistyczne wpisane do rejestru zabytków objęte są rygorami ochrony konserwatorskiej wynikającymi z ustawy z dnia 23.07.2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Rygory te obowiązują niezależnie od położenia obiektu w poszczególnych strefach ochrony konserwatorskiej lub poza strefami.

Wszelkie prace remontowe, zmiany własności, funkcji i przeznaczenia obiektu wymagają pisemnej zgody Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Na terenie miejscowości Piaski ustanowiono strefy ochrony konserwatorskiej.

Strefy „A” ścisłej ochrony konserwatorskiej zostały określone dla obszarów szczególnie wartościowych, o zachowanej historycznej strukturze przestrzennej. Są to obszary uznane za szczególnie ważne jako materialne świadectwo historyczne. W strefach tych zakłada się bezwzględny priorytet wymagań i ustaleń konserwatorskich nad względami wynikającymi z prowadzonej działalności inwestycyjnej, gospodarczej i usługowej. Zakłada się również konieczność sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego bądź planu rewaloryzacji, który będzie stanowił ostateczną formę ustaleń i wymogów konserwatorskich do projektowania realizacyjnego poszczególnych elementów zagospodarowania zabytkowych zasobów. Działania konserwatorskie w tych strefach zmierzają do zachowania i uczytelnienia historycznego układu przestrzennego i konserwacji jego głównych elementów: rozplanowania i przebiegu głównych ciągów komunikacyjnych, kompozycji wewnątrz urbanistycznych, historycznych linii zabudowy, kompozycji układów zieleni zabytkowej oraz historycznych podziałów własnościowych i sposobu użytkowania gruntów. Wszelka działalność inwestycyjna, budowlana, jak również przebudowy, remonty, adaptacje, dostosowanie współczesnych funkcji czy podziały nieruchomości znajdujących się w obszarze strefy wymagają uzgodnienia z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

W Piaskach strefa A obejmuje układ przestrzenny dawnego miasta wraz z zespołem sakralnym i zespołem budynków kolejowych.

Strefy „B” ochrony konserwatorskiej zostały wyznaczone dla obszarów o stosunkowo dobrze zachowanych głównych elementach historycznej struktury przestrzennej, w obrębie których należy utrzymać podstawowe elementy zespołu zabytkowego. Wszelka działalność inwestycyjna w obrębie stref winna być prowadzona z uwzględnieniem istniejących już związków przestrzennych i planistycznych. Z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków winny być uzgadniane działania inwestycyjne przy obiektach ujętych w ewidencji dóbr kultury oraz prace dotyczące ciągów komunikacyjnych (zmiany rodzaju nawierzchni, korekta przebiegu dróg). Nowopowstające obiekty winny podlegać uzgodnieniu w zakresie usytuowania, gabarytu, form dachu oraz wyglądu elewacji.

W Piaskach strefa B obejmuje przedmieście rozwijające się od początku XX wieku na północ od ulicy Warszawskiej tj. ciągi zabudowy mieszkalnej wzdłuż ulic: Sprzeczej, Nowej, Słowackiego, Poznańskiej, Wąskiej, Strzeleckiej.

Ponadto strefa ochrony ekspozycji E obejmuje:

- ciąg zabudowy wzdłuż głównego traktu komunikacyjnego od strony wschodniej wzdłuż ulicy Warszawskiej w kierunku zachodnim – Gostyńskiej,
- teren poprzedzający panoramę miejscowości w widoku pomiędzy drogą do Marysina a historycznym układem przestrzennym,
- obszar przyległy do północnej krawędzi głównej drogi (ulicy Warszawskiej) odległy ok. 2 km na wschód od centrum miejscowości – w którym widać sylwetkę Świętej Góry.

W strefie ochrony ekspozycji E nie należy lokalizować obiektów mogących stać się dominantą architektoniczną lub wysokościową konkurującą z sylwetką zespołu sakralnego na Świętej Górze.

Strefy „K” ochrony krajobrazu kulturowego wyznaczone zostały dla obszarów naturalnego krajobrazu integralnie związanego z zespołami zabytkowymi, bądź dla obszarów o istotnych walorach krajobrazowych, stanowiących o tożsamości kulturowej i historycznej. W obrębie strefy tej nie ustala się obowiązku opiniowania czy uzgadniania wszystkich inwestycji ze służbami konserwatorskimi. Służby architektoniczne gminy są natomiast zobowiązane do przestrzegania zasady zachowania obecnych dyspozycji przestrzennych, panoram i osi widokowych.

W Piaskach strefa ochrony krajobrazu K – obejmuje obszar położony na południe i wschód od miejscowości Piaski aż po Strzelce Wielkie tj. obszar położony na wschód od drogi do Grabonogu (od jej skrętu w kierunku zachodnim) – stok na którym stoi Marysin, dalej dolina rzeczki i przeciwległy stok aż do ulicy Warszawskiej. Strefa ochrony krajobrazu od strony ulicy Warszawskiej obejmuje obszar, w którym rozciąga się szeroki widok na kościół w Strzelcach Wielkich oraz park i szpital w Marysinie. W strefie ochrony krajobrazu K należy zachować istniejący naturalny krajobraz, nie wprowadzać nowych obiektów kubaturowych i zachować szeroki widok na dominanty architektoniczne.

3. Obiekty i tereny

Do najważniejszych obiektów położonych w Piaskach zaliczyć można Konwent Zakonu Szpitalnego św. Jana Bożego – Bonifratrów i prowadzony przez nich Szpital św. Benedykta Menni w Marysinie.

Założony w 1895 roku szpital i klasztor Bonifratrów powstał dzięki szczodrej fundacji Marcelego hr. Żółkowskiego, który ziemie przeznaczone pod przyszłą budowę nazwał Marysinem. Wzniesiony w ciągu pięciu lat - mimo ogromnych trudności ze strony władz pruskich – szpital stał się ośrodkiem opieki lekarskiej i miłosiernej posługi braci Bonifratrów, a zarazem symbolem patriotyzmu i niezłomności ducha zamieszkującej te ziemie ludności polskiej. Kiedy na przełomie 1918/19 wybuchło Powstanie Wielkopolskie, zamieniony został na szpital powstańczy. W okresie międzywojennym szpital rozbudowywano i unowocześniano. Dochody z gospodarstwa, wzorowo prowadzonego przez braci na zapisanej konwentowi przez fundatora ziemi, nie tylko w pełni pokrywały potrzeby szpitala, ale wystarczały także na pomoc dla najbiedniejszych. Po wybuchu II wojny światowej, od pierwszych dni września zaczęły się prześladowania Polaków. Szpital został przejęty przez Niemców, kaplica pod wezwaniem Najświętszego Serca Pana Jezusa zamknięta, bracia zaś – choć pozwolono im pracować – dzielili los miejscowej ludności polskiej.

Nadzieje związane z końcem wojny rozwiały się bardzo szybko. W roku 1946 szpital został upaństwowiony, a braci sukcesywnie zwalniano z pracy. Najdłużej utrzymali się na najbardziej zagrożonych odcinkach - w oddziale gruźliczym i w rentgenie. Wyposażenie klasztoru, na które składały się piękne zabytkowe meble oraz inne

przedmioty o dużej wartości historycznej i artystycznej, подарowane klasztorowi w różnych okresach przez zamożne okoliczne dwory, w większości zostało rozgrabione.

Obecnie w konwencie przebywa kilku braci opiekujących się odremontowaną w roku 1983 kaplicą szpitalną, która dla chorych, ich rodzin, a także wiernych z całej okolicy stała się miejscem skupienia i modlitwy. Podobnie jak w przypadku innych konwentów, tak i tu uregulowane zostały prawa własności. Do grudnia 2000 r. na mocy umowy dzierżawnej użytkownikiem budynków pozostawał ZOZ w Gostyniu. Jednocześnie Zakon czynił starania o podjęcie w marysińskiej placówce samodzielnej działalności leczniczej. Z dniem 1 stycznia 2006 roku Szpital w Marysinie wznowił działalność medyczną w zakresie rehabilitacji ogólnoustrojowej i pulmonologicznej.

Obecnie w Szpitalu znajdują się:

- Oddział rehabilitacji ogólnoustrojowej,
- Oddział rehabilitacji dziennej,
- Oddział rehabilitacji ambulatoryjnej,
- Poradnia rehabilitacyjna,
- Poradnia pulmonologiczna.

Z obiektów infrastruktury turystycznej przez Piaski przebiega trasa ścieżki rowerowej, na którą składają się dwa szlaki: turystyczno-komunikacyjny Piaski - Gostyń - Gostyń - Piaski, z którego wjechać można w ścieżkę turystyczno-dydaktyczną o długości 16 km Piaski - Smogorzewo - Drzęczewo Pierwsze - Drzęczewo Drugie - Piaski. Turystyczno-dydaktyczna ścieżka rozpoczyna się przy Zespole Szkół w Piaskach, przy ul. Drzęczewskiej i prowadzi przez kompleksy leśne w Piaskach, Godurowie, Smogorzewie i Drzęczewie. Rowerzyści jadący tą ścieżką mogą podziwiać mnóstwo przepięknych widoków m.in. "Szwajcarię Godurowską" z punktu wypoczynkowo-widokowego przy 350 letnim dębie "Kasper", dolinę rzeki Dąbrówki, łąki obrzańskie, torfowiska oraz uprawy leśne. Można kontynuować podróż jadąc dalej w kierunku Borku Wlkp., trasą ścieżki powiatowej, a nawet dalej, w kierunku miejscowości Niedźwiady i Książ Wielkopolski Trasa rowerowa nosi imię renesansowego poety Kaspra Miaskowskiego

4. Infrastruktura społeczna

W miejscowości Piaski znajduje się również stadion sportowy położony nad rzeką Stara Kania przy ulicy Dworcowej.

Placówki oświatowe:

Na terenie gminy Piaski działają trzy zespoły szkół: W Piaskach, Bodzewie i Szalejewie. Łącznie do tych placówek uczęszcza 1250 uczniów. W każdym zespole szkół znajduje się szkoła podstawowa i gimnazjum. W gminie funkcjonuje również Przedszkole Samorządowe w Piaskach z dwiema filiami w Szalejewie i Strzelcach Wielkich, w sumie do przedszkoli uczęszcza ponad 120 najmłodszych mieszkańców gminy. Szkolnictwo ponadgimnazjalne reprezentuje Zespół Szkół Rolniczych w Grabonogu, tam młodzież ma możliwość kształcenia się w Technikum Rolniczym, Zasadniczej Szkole Rolniczej, Liceum Ekonomicznym a także w Wieczorowym Technikum Mechanizacji Rolnictwa. Z wszystkich ww. placówek oświatowych w miejscowości Piaski zlokalizowane są:

- Przedszkole Samorządowe w Piaskach (ul. Dworcowa 25)
- Zespół Szkół Szkoła Podstawowa im. Mikołaja Kopernika i Gimnazjum nr 1 w Piaskach (ul. Drzędzewska 9)
- Warsztat Terapii Zajęciowej w Piaskach (ul. Szkolna 1)

Instytucje kulturalne:

Działalność kulturalną w gminie prowadzą przede wszystkim: Gminny Ośrodek Kultury w Piaskach (ul. Strzelecka 4) oraz Gminna Biblioteka Publiczna.

Do największych przedsięwzięć kulturalnych w gminie należą Diecezjalne Dni Młodzieży oraz Festiwal Muzyki Oratoryjnej na Świętej Górze. Co roku przyciąga on kilkaset osób z całej Polski. Równie atrakcyjny dla mieszkańców i turystów jest Bieg im. Błogosławionego Edmunda Bojanowskiego. Z imprez lokalnych na wyróżnienie zasługują coroczne Dni Piasków, wzbogacone ostatnio o Turniej Wsi i znaną już w kraju imprezę o nazwie "Rzut Laczkiem". Lokalne tradycje kultywuje Kapela Podwórkowa Piaskowianie, która odnosi sukcesy w województwie i w kraju. Zespół nagrał już swoją pierwszą płytę "O jak fajnie", a z konkursów kapel podwórkowych zawsze wraca z nagrodami.

Ochrona zdrowia:

Infrastrukturę ochrony zdrowia w Piaskach tworzą:

- NZOZ Ośrodek Zdrowia w Piaskach, przy ul. Leśnej;
- NZPiSOM Pias-Cordis Renata Kędzia, Rynek 6,
- Szpital św. Benedykta Menni, Piaski – Marysin

Pomoc społeczna:

W Piaskach istnieje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, który prowadzi, zgodnie z Ustawą o pomocy społecznej, działania mające na celu zabezpieczenie bytu socjalnego osobom najbardziej potrzebującym.

Działalność Ośrodka koncentruje się głównie na:

- przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawą o pomocy społecznej świadczeń ,
- pracy socjalnej,
- analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej,
- realizacji zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych,
- rozwijaniu nowych form pomocy w ramach prawidłowo przeprowadzonej diagnozy problemów społecznych na terenie gminy,
- przyznawaniu i wypłacaniu świadczeń,

- wykonywaniu zadań określonych w ustawie o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej.

W Piaskach daje się zauważyć niższy niż w województwie wskaźnik osób korzystających z pomocy społecznej.

Kluby sportowe:

Sport w gminie to przede wszystkim trzy kluby sportowe. Dwa z nich : Ludowy Klub Sportowy Korona w Piaskach grający w sezonie 2006/2007 w IV lidze, grupie wielkopolskiej południowej, oraz Ludowy Klub Sportowy Wielkopolanka w Szelejewie, zajmują się piłką nożną, a LKS w Bodzewie tenisem stołowym. Wszystkie zespoły i sekcje odnoszą wiele sukcesów na arenach sportowych województwa i kraju. Proponują też wiele imprez mieszkańcom gminy, wykorzystując pełnowymiarową halę sportową z trybunami oraz boiskiem dostosowanym do wymagań rozgrywek III ligi. Sport w gminie rozwijają też wszystkie placówki oświatowe.

Inne obiekty infrastruktury społecznej:

- Nadleśnictwo Piaski,
- Budynek Poczty Polskiej w Piaskach,
- Budynek Urzędu Gminy,
- Komisariat Policji,
- Ochotnicza Straż Pożarna,
- Stacja kolejowa PKP.

5. Infrastruktura techniczna

Drogi

- Drogi krajowe

Przez Piaski przebiega droga krajowa nr 34 Zielona Góra - Kłobuczyn – Głogów – Jarocin - Kalisz, droga ta została sklasyfikowana do IV klasy technicznej. Posiada nawierzchnię bitumiczną o szerokości 7-7,5 m

- Drogi wojewódzkie

Przez Piaski nie przebiega żadna droga wojewódzka, jednakże duże znaczenie komunikacyjne dla tej miejscowości ma, przebiegająca tuż za granicami wsi droga nr 434 relacji Rawicz – Miejska Górka – Gostyń – Śrem – Kórnik - Poznań

- Drogi powiatowe

Do dróg powiatowych przebiegających przez Piaski należą:

droga nr 21-405 Borzęciczki – Pogorzela - Piaski

droga nr 21-409 Piaski - Smogorzewo

droga nr 21-410 Gostyń – Drzęczewo - Smogorzewo

droga nr 21-434 Piaski – Grabonóg

Poważnym problemem jest przebieg przez piaski drogi krajowej nr 34. Powoduje ona dużą uciążliwość dla mieszkańców i stwarza duże zagrożenie bezpieczeństwa ruchu. Potrzeba budowy obwodnicy tej drogi jest paląca.

Komunikacja kolejowa

Przez Piaski przebiega linia kolejowa nr 360 relacji Leszno – Jarocin.

Komunikacja autobusowa

W Piaskach istnieje sieć połączeń autobusowych PKS z następującymi miejscowościami: Zielona Góra, Głogowem, Kaliszem, Lesznom, Borkiem, Gostyniem, Pogorzela, Krotoszynem, Kobylinem, Zdunami, Koźminem i Kościanem.

Sieć wodociągowa

Piaski są zwodociągowane w 100 %. Sieć wodociągowa na terenie Piasków ma średnicę Dn 225-50 mm Zapotrzebowanie w wodę pitną zapewniają 3 ujęcia komunalne

oraz 5 ujęć zakładowych. Na terenie samych Piasków znajduje się zakładowe rezerwowe ujęcie wody dla szpitala w Marysinie.

Sieć kanalizacyjna

Wieś Piaski wyposażona jest w system kanalizacji sanitarnej. Kanalizacja sanitarna posiada kolektory o średnicy Dn 0,50-0,20 m, a kanalizacja deszczowa Dn 0,60-0,20 m. Łączna długość czynnej sieci kanalizacyjnej stanowiącej własność gminy wynosi 15,4 km. Ścieki z Piasków odprowadzane są kolektorem Dn 0.50 m do miejskiej oczyszczalni w Gostyniu. Istnieje również sieć kanalizacji deszczowej.

Sieć gazowa

Piaski są zgazyfikowane w znacznej części, zaopatrywane są w gaz przewodowy poprzez system gazociągów średniego ciśnienia Dn 125 – 63 mm i niskiego ciśnienia (w południowej części wsi) Dn 225-110 mm. Gaz jest doprowadzany z terenu sąsiedniego Gostynia. W Piaskach znajduje się stacja redukcyjno – pomiarowa gazu. Ponadto w pobliżu przebiega trasa gazociągu wysokiego ciśnienia Dn 500 mm Krobia-Dolsk

Gospodarka odpadami

W rejonie wsi Smogorzewo wybudowano w 1996r. gminne wysypisko odpadów komunalnych, na które trafiają odpady z Piasków. Jego obecna pojemność (I kwatera) wynosi 54 tys.m3 i pozwoli na około 15 lat eksploatacji. Ponadto na terenie gminy funkcjonuje komunalny system zbiórki odpadów, którym objęte są wszystkie jednostki osadnicze, w tym Piaski.

Sieć elektryczna

Piaski zelektryfikowane są w 100%. Jednakże część sieci oraz stacji transformatorowych nie posiada rezerw przepustowości lub jest w złym stanie technicznym. Brak jest również rezerw mocy dla jednostek gospodarczych. Energetyka zapewnia natomiast pełne pokrycie potrzeb na cele bytowe mieszkańców.

Sieć telefoniczna

W latach dziewięćdziesiątych Piaski wyposażone zostały w nowoczesny system telekomunikacyjny. Na terenie działają 3 centrale w Piaskach, Bodzewie i Szelejewie.

Istniejące centrale i linie telefoniczne zapewniają pełne pokrycie potrzeb mieszkańców i jednostek gospodarczych. Brak również ograniczeń w zakresie rozbudowy systemu telekomunikacyjnego gminy.

Warunki mieszkaniowe

Stan zasobów mieszkaniowych w Piaskach w dużej mierze zależy od struktur własnościowych występujących w gminie. Zasoby mieszkaniowe podzielone są na budynki wielorodzinne i jedno-dwurodzinne i właśnie od tego podziału w głównej mierze zależy struktura własnościowa substancji budowlanej. Budownictwo jedno i dwurodzinne jest w posiadaniu właścicieli prywatnych, natomiast na mieszkalnictwo wielorodzinne składają się zasoby komunalne, spółdzielni mieszkaniowej oraz wspólnot mieszkaniowych. W Piaskach większość stanowią budynki mieszkalne prywatne. Ogólna ocena stanu zasobów mieszkaniowych w Piaskach jest w zasadzie bardzo podobna do sytuacji na terenie całego kraju.

Tab. 5.1 Zasoby mieszkaniowe wg form własności w gminie Piaski²

ogółem		
mieszkania	mieszkańców	2 064
izby	izba	9 210
powierzchnia użytkowa mieszkań	m ²	198 719
zasoby gmin (komunalne)		
mieszkania	mieszkańców	49
izby	izba	157
powierzchnia użytkowa mieszkań	m ²	2 629
zasoby zakładów pracy		
mieszkania	mieszkańców	80
izby	izba	261
powierzchnia użytkowa mieszkań	m ²	4 840
zasoby osób fizycznych		
mieszkania	mieszkańców	1 915
izby	izba	8 727
powierzchnia użytkowa mieszkań	m ²	190 123
zasoby pozostałych podmiotów		
mieszkania	mieszkańców	20
izby	izba	65
powierzchnia użytkowa mieszkań	m ²	1 127

² Według danych Głównego Urzędu Statystycznego; stan na koniec 2006 r.

6. Gospodarka i rolnictwo

Piaski są gminą rolniczą, w której użytki rolne zajmują 78 % jej powierzchni. Stąd tak duża ilość indywidualnych gospodarstw rolnych oraz usytuowane tu wielkoobszarowe gospodarstwa w formie spółek prawa handlowego. Uprawia się głównie zboża, rzepak, buraki cukrowe. Wyniki gospodarcze w rolnictwie stawiają gminę w rzędzie najwydajniejszych i najnowocześniejszych w kraju. Gmina Piaski odznacza się wysoką jakością rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Ocena ogólnego stanu rolnictwa w gminie pozwoliła zauważyć spadkową tendencję udziału gospodarstw o powierzchni do 5 ha., poza tym na terenie gminy odnotowano wyższy niż przeciętnie w województwie poziom produkcji roślinnej oraz czołowy poziom produkcji zwierzęcej, co stawia gminę w bardzo dobrym świetle na tle regionu. Poziom uzbrojenia technicznego gospodarstw rolnych jest wyższy niż ogólny poziom odnotowany w całym województwie wielkopolskim. Większość gospodarstw w gminie to gospodarstwa indywidualne, produkujące wyłącznie na potrzeby rynku. Kondycja finansów większości producentów rolnych w gminie jest niezła. Postępowi w gminie sprzyja funkcjonowanie na jej terenie gospodarstw specjalistycznych – stacji hodowli roślin, wprowadzających unowocześnieńia produkcyjne w rolnictwie.

Główne problemy w rolnictwie na terenie gminy Piaski wiążą się z niższą aniżeli średnia wojewódzka wielkością gospodarstw indywidualnych, stosunkowo niskim poziomem wykształcenia ludności związanej z indywidualnymi gospodarstwami rolnym oraz zaniedbaniami w sferze gospodarki ściekowej.

Główna oś rozwoju gminy kształtuje się na kierunku wschód – zachód, dokładniej mówiąc wzdłuż drogi krajowej 34, na której podstawowym ośrodkiem stymulującym rozwój gminy są i pozostaną Piaski. Pełnią one funkcję centrum handlowego, usługowego, przemysłowego i administracyjnego i tylko w zasadzie tam powstają instytucje z tzw. „otoczenia biznesu” inicjujące życie gospodarcze całej gminy.

Obecnie na terenie gminy działa ponad 300 podmiotów gospodarczych. Do największych należą: PPHU "Simet" S.A., Przedsiębiorstwo „Karczmarek-2” Sp. z o.o., Hodowla Roślin Sp. z.o.o w Szelejewie, Nadleśnictwo Piaski, Międzygminny Zakład Wodociągów i Kanalizacji Wiejskich w Strzelcach Wielkich, AUTO-ABC Sp. z o.o. Piaski. Z powodzeniem działa też kilkadziesiąt zakładów rzemieślniczych i placówek handlowych.

Zarówno liczbę podmiotów gospodarczych działających na terenie Piasków, jak i dynamikę ich przyrostu można uznać za typowe i porównywalne z innymi gminami mającymi charakter rolniczy. Podstawowymi jednostkami gospodarczymi są firmy drobne, które w warunkach wsi, dzięki swej elastyczności odgrywają dominującą rolę. Liczba i dynamika przyrostu powinna zostać uznana za akceptowalną na tle sytuacji w regionie.

Znakomita większość podmiotów gospodarczych należy do sektora prywatnego. Świadczy to o lepszym dostosowaniu sektora prywatnego do realiów gospodarki rynkowej. Największe znaczenie w lokalnej gospodarce odgrywają małe i średnie przedsiębiorstwa, które zapewniają zatrudnienie i dochody. Najdynamiczniej w Piaskach rozwija się handel hurtowy i detaliczny. Najliczniejszą grupę podmiotów gospodarczych w sekcji handlu, stanowią oczywiście sklepy. Handel w gminie nastawiony jest wyłącznie na obsługę rynku lokalnego, nie jest realizowana działalność handlowa nastawiona na klientów spoza powiatu. Liczba podmiotów produkcyjnych jest stosunkowo niewielka. Jako pozytywne należy zaznaczyć szybki rozwój firm usługowych, których obecność na terenach wiejskich jest szczególnie wskazana.

Powstawanie nowych firm na terenie wsi, stanowi pewną szansę dla jej życia ekonomicznego. Znaczny udział firm usługowych, i wymierny produkcyjnych może stanowić dość dobry punkt wyjścia do dalszego rozwoju. Zainteresowanie gminy koncentruje się wokół rozwiązania problemów związanych z rozwojem przemysłu przetwórczego i rolno – spożywczego na bazie miejscowych upraw roślinnych i sadowniczych oraz hodowli.

Omawiając przedsiębiorczość, nie można pominąć producentów rolnych, których liczba jest znaczna na tym terenie, a kondycja finansowa niestety niezadowolająca. Główny rozwój w tym zakresie można upatrywać w dalszym poszerzaniu aktywności wśród rolników, m.in. w rozwijaniu agroturystyki, wprowadzeniu pracochłonnych kierunków produkcji (warzywa, owoce itp.) wynikających z lokalnych potrzeb.

W wyniku nieuchronnego zmniejszania się roli rolnictwa w gospodarce gmin i zmian następujących w społecznym podziale pracy w procesie wytwarzania żywności, wzrastać będzie popyt na usługi z zewnątrz gospodarstwa, co może zaowocować wzrostem liczby firm i przedsiębiorstw na terenach wiejskich.

Ocena obecnego stanu gospodarki gminy, w tym funkcjonowania elementarnych usług zaspokajających podstawowe potrzeby ludności pozwoliła na określenie atutów jak również i słabości w tej dziedzinie.

Do pozytywnych tendencji w dziedzinie gospodarki na terenie gminy zaliczyć należy:

- korzystne położenie gminy wzdłuż głównego ciągu komunikacyjnego w województwie,
- systematyczny wzrost liczby drobnych podmiotów gospodarczych, głównie zakładów osób fizycznych, a wyższy niż przeciętnie w województwie udział podmiotów zaliczanych do „działalności produkcyjnej” i „budownictwa”.

Do negatywnych tendencji w dziedzinie gospodarki zaobserwowanych na terenie gminy zaliczyć należy:

- brak znaczącego przemysłu na terenie gminy absorbującego wolne zasoby siły roboczej,
- stosunkowo ubogą sieć handlową, zarówno pod względem ilości placówek jak i reprezentowanych branż,
- brak rozwiniętej bazy gastronomicznej i hotelowej,
- niekorzystne zmiany w strukturze wydatków budżetowych, zwiększenie udziału wydatków
- brak wolnych kapitałów mogących przyczynić się do rozwoju gminy,

7. Kapitał społeczny i ludzki

Struktura demograficzna ludności i analiza rozwoju zaludnienia w przeszłości, terażniejszości i przyszłości stanowi podstawę budowy prognozy potrzeb społecznych, na których opierać się będzie polityka rozwoju wsi. Procesy demograficzne decydują o skali rozwoju wsi, jego dynamice oraz o skali potrzeb w sferze rynku pracy, mieszkań i całej grupy inwestycji demograficznych, jak przedszkola, szkoły, żłobki, opieka społeczna itp.

Na dzień 31.12.2007 r. liczba mieszkańców miejscowości Piaski wynosiła 3149 osób.

Tab. 7.1. Ludność gminy Piaski wg miejsca zameldowania/zamieszkania³

Rok	1995	2000	2004	2006
stałe miejsce zameldowania				
ogółem	8 148	8 206	8 277	8 370
mężczyźni	4 077	4 077	4 110	4 146
kobiety	4 071	4 129	4 167	4 224
faktyczne miejsce zamieszkania				
ogółem	8 080	8 171	8 220	8 307
mężczyźni	4 042	4 050	4 093	4 127
kobiety	4 038	4 121	4 127	4 180

Jak wynika z powyższej tabeli na terenie gminy Piaski w ostatnich kilkunastu latach notuje się powolny, aczkolwiek stały wzrost liczby ludności. Struktura ludności według płci jest zrównoważona, choć z niewielką przewagą liczby kobiet nad mężczyznami, ale to typowe zjawisko dla całej Polski w Piaskach występuje z mniej wyraźnie.

Tab. 7.2. Ruch naturalny i saldo migracji wg płci w gminie Piaski⁴

Rok	1995	2000	2004	2006
Urodzenia żywe				
ogółem	115	94	69	94
mężczyźni	74	48	38	51
kobiety	41	46	31	43
Zgony ogółem				
ogółem	107	64	82	81
mężczyźni	56	34	51	39
kobiety	51	30	31	42
Przyrost naturalny				
ogółem	8	30	-13	13

³ Według danych Głównego Urzędu Statystycznego; stan na 31 grudnia danego roku

⁴ Według danych Głównego Urzędu Statystycznego

mężczyźni	18	14	-13	2
kobiety	-10	16	0	1
Saldo migracji				
ogółem	13	-11	33	15
mężczyźni	0	-9	19	-2
kobiety	13	-2	14	17

Tab. 7.3. Wskaźniki demograficzne w gminie Piaski na tle Polski i Województwa Wielkopolskiego⁵

Wskaźnik	jedn.	2002			2004			2006		
		Polska	Wlkp.	Piaski	Polska	Wlkp.	Piaski	Polska	Wlkp.	Piaski
Wskaźniki obciążenia demograficznego										
ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 os. w wieku produkcyjnym	osoba	60,7	59,5	71,3	57,5	56,0	65,6	55,7	54,4	61,0
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 os. w wieku przedprodukcyjnym	osoba	66,5	57,6	51,1	72,3	61,8	54,1	78,1	67,0	56,4
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 os w wieku produkcyjnym	osoba	24,2	21,8	24,1	24,1	21,4	23,0	24,4	21,8	22,0
Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem										
w wieku przedprodukcyjnym	%	22,7	23,7	27,5	21,2	22,2	25,7	20,1	21,1	24,2
w wieku produkcyjnym	%	62,2	62,7	58,4	63,5	64,1	60,4	64,2	64,8	62,1
w wieku poprodukcyjnym	%	15,1	13,6	14,1	15,3	13,7	13,9	15,7	14,1	13,7
Pozostałe wskaźniki demograficzne										
ludność na 1 km ²	osoba	122	112	81	122	113	82	122	113	82
kobiety na 100 mężczyzn	osoba	107	106	101	107	106	101	107	106	101
małżeństwa na 1000 ludności	para	5,0	5,2	5,2	5,0	5,1	5,3	5,9	6,1	6,1
urodzenia żywe na 1000 ludności	osoba	9,3	9,9	9,7	9,3	10,0	8,4	9,8	10,8	11,2
zgony na 1000 ludności	osoba	9,4	9,1	8,2	9,5	9,1	9,9	9,7	9,2	9,7
przyrost naturalny na 1000 ludności	osoba	-0,1	0,8	1,6	-0,2	0,9	-1,6	0,1	1,7	1,6

Jak wynika z powyższej tabeli Piaski cechuje większe obciążenie ludności w wieku produkcyjnym ludnością w wieku nieprodukcyjnym niż to ma miejsce w skali województwa czy całej Polski. Jest to zjawisko niekorzystne. Jedną z przyczyn jest większe tempo spadku odsetka ludności w wieku przedprodukcyjnym w gminie niż w województwie i kraju. Co za tym idzie odsetek mieszkańców w wieku produkcyjnym jest niższy niż analogiczne wskaźniki wojewódzkie i ogólnopolskie. Jednakże, co ciekawe, w

⁵ Według danych Głównego Urzędu Statystycznego

Piaskach można zaobserwować w ostatnich latach powolny spadek odsetka ludności w wieku poprodukcyjnym, gdy tymczasem w Polsce i Wielkopolsce odsetek ten rośnie.

Zagęszczenie ludności na 1 km² w gminie Piaski jest zdecydowanie niższe niż średnia krajowa i wojewódzka, co ma związek z brakiem ośrodka miejskiego na terenie gminy, skupiającego zazwyczaj większość mieszkańców gminy na małej powierzchni.

W ostatnich latach można zaobserwować w Piaskach wzrost wskaźnika liczby zawieranych małżeństw i liczby urodzeń, co jest też zgodne z ogólnopolskimi trendami.

Podsumowując, można stwierdzić, iż na procesy demograficzne zachodzące w Piaskach Piaski wpływ ma niewielki przyrost naturalny, co spowodowane jest w większym stopniu spadkiem liczby urodzeń niż wzrostem liczby zgonów. Migracje ludności w Piaskach przedstawiają się podobnie na tle całego województwa. Piaski mają niewielkie, ale dodatnie saldo migracji.

Tab. 7.4. Bezrobocie w gminie Piaski⁶

Liczba bezrobotnych zarejestrowanych	2003	2004	2005	2006	2007
ogółem	752	703	636	578	418
mężczyźni	333	308	273	202	167
kobiety	419	395	363	376	251

Jak wynika z powyższej tabeli w Piaskach notuje się systematyczny spadek bezrobocia – o 46,5 % w ciągu ostatnich 5 lat. Bezrobocie wśród mężczyzn spada nieco szybciej niż wśród kobiet.

Ważnym czynnikiem jest także działanie na rzecz rozwoju gospodarczego gminy, tworzenie warunków do pobudzania przedsiębiorczości, realizacja inwestycji infrastrukturalnych, które zapewnią ograniczenie bezrobocia i zachęca do lokalnego inwestowania kapitału, szczególnie osób, które wyjechały w celach zarobkowych za granicę.

⁶ Według danych Głównego Urzędu Statystycznego

III OCENA MOCNYCH I SŁABYCH STRON MIEJSCOWOŚCI PIASKI

Na podstawie analizy zasobów, opracowano korzystne i niekorzystne cechy wewnętrzne wsi, jak i potencjalne szanse i zagrożenia występujące w otoczeniu, które mogą mieć wpływ na przyszłość sołectwa i jego mieszkańców. Poniżej zamieszczono podsumowanie sytuacji rozwojowej miejscowości Piaski.

SILNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • korzystne położenie na jednej z głównych osi rozwoju południowej wielkopolski (wschód-zachód) w oparciu o drogę krajową nr 34 przebiegająca przez Piaski • tradycyjny układ silnych ciężarów do Gostynia • wysoki poziom produkcji globalnej i towarowej rolnictwa, • bardzo dobre wyposażenie w infrastrukturę techniczną - wysoki stopień zwodociągowania, skanalizowania, zgazyfikowania i strefonizowania, • bogate zasoby wód podziemnych należących do zbiornika międzymorenowego rzeki Kani, • przebieg w pobliżu gazociągów w.c. Krobica – Radlin, stanowiących źródło zasilania w gaz, • lokalizacja w pobliżu Głównego Punktu Zasilania - GPZ, stanowiącego źródło dostaw energii elektrycznej, • duża liczba podmiotów gospodarczych, • pewne rezerwy terenów budowlanych sprzyjające rozwojowi budownictwa mieszkaniowego oraz działalności gospodarczej, tworzących miejsca pracy, • ogólnie dobry stan obiektów budowlanych, • dobrze rozwinięta sieć dróg powiatowych i gminnych o stosunkowo dobrych parametrach technicznych, • istniejąca komunikacja kolejowa, • zachowanie w okolicach Piasków ponadprzeciętnych walorów przyrodniczo-krajobrazowych • urozmaicona rzeźba terenu i sieć hydrograficzna sprzyjająca ukształtowaniu powiązań przyrodniczo-ekologicznych – łączniki ekologiczne, • W pobliżu kompleksy leśne o dużych walorach rekreacyjnych, • zlokalizowanie na terenie wsi Piaski wielu ważnych instytucji: Urzędu Gminy, Gminnego Centrum Kultury, Urzędu Poczтового, placówek oświatowych i służby zdrowia, • cenne zasoby historyczne z zabytkami włącznie. 	<ul style="list-style-type: none"> • brak obwodnicy drogi krajowej nr 34 • zanieczyszczenie wód podziemnych będących źródłem wody pitnej, • skażenie rzek i emisje zanieczyszczeń powietrza, • brak bazy noclegowej i punktów gastronomicznych, • brak zagospodarowanych miejsc do czynnego uprawiania sportu, • brak ciągów pieszych, zły stan chodników wzdłuż ulic oraz nawierzchni dróg, • duży udział (ponad 50%) nawierzchni nieutwardzonej na drogach gminnych, • niewykorzystany potencjał turystyczny, • zaniedbane niektóre budynki mieszkalne • słabo rozwinięty przemysł i usługi • brak rezerw mocy dla potrzeb rozwoju gospodarczego gminy i dekapitalizacja systemu energetycznego gminy, • niskie kwalifikacje wolnych zasobów siły roboczej, • brak bezpłatnego lub taniego dostępu do internetu

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • sąsiedztwo miasta Gostynia (jednostki, której możliwości rozwoju przestrzennego są ograniczone), siedziby starostwa, położenie w jego pobliżu sprzyja wzajemnym kontaktom gospodarczym, • możliwość uzyskania środków ze źródeł zewnętrznych, szczególnie europejskich funduszy pomocowych • liczne choć przestrzennie ograniczone, tereny dostępne dla zabudowy (o średnich i słabych glebach kl. IVa – VI), • moda na mieszkanie „za miastem”, rozwój budownictwa jednorodzinnego, • tradycyjnie silny ruch budowlany, chęć inwestowania, • zainteresowanie kapitału zagranicznego i polskiego spoza terenu gminy • duże perspektywy rozwoju turystyki • stworzenie społeczeństwa obywatelskiego • możliwość pozyskania inwestorów • dobry stan techniczny oraz rezerwy przepustowości istniejących sieci i obiektów infrastruktury technicznej (za wyjątkiem sieci energetycznych), • położenie w sąsiedztwie dużych zespołów leśnych, korzystnie wpływających na standard życia. 	<ul style="list-style-type: none"> • większa atrakcyjność inwestycyjna pobliskiego Gostynia, ograniczająca napływ kapitału i inwestycji bezpośrednich, • tendencje do realizacji rozproszonej zabudowy i obiektów działalności gospodarczej na terenach o dużych wartościach przyrodniczych, • dekapitalizacja zasobów mieszkaniowych przy spadku efektów budownictwa mieszkaniowego, • wyznaczenie na terenie wsi stref ochrony konserwatorskiej „A” i „B”, stref ochrony ekspozycji „E” i strefy ochrony krajobrazowej „K”, nakładających pewne ograniczenia dla zabudowy i zagospodarowania terenu • położenie w zasięgu obszaru chronionego krajobrazu, nakładającego pewne ograniczenia dla zabudowy i zagospodarowania terenu, • brak ostatecznych rozstrzygnięć, co do trasy i roli obwodnicy w ciągu drogi krajowej nr 34 przy jednoczesnej uciążliwości tej drogi w obecnym przebiegu • nakładanie się ruchu tranzytowego na ruch lokalny • brak proporcjonalnych do potrzeb środków finansowych na inwestycje drogowe • zła sytuacja rolnictwa, rozdrobnienie gospodarstw rolnych i ich niedofinansowanie • niekorzystna struktura własności gruntów • niski poziom wykształcenia mieszkańców

IV OPIS PLANOWANYCH ZADAŃ INWESTYCYJNYCH I PRZEDSIĘWZIĘĆ AKTYWIZUJĄCYCH SPOŁECZNOŚĆ LOKALNĄ

Arkusze planowania Planu Odnowy Miejscowości Piaski zawiera układ wyznaczonych przez społeczność priorytetów rozwojowych, celów, oraz konkretnych projektów.

W zależności od zaawansowania prac, projekty powinny być uszczegółowione. Szczególnie ważne jest określenie kosztów związanych z ich wdrażaniem. Zwykle ma to największy wpływ na ustalanie rankingu czasowego i harmonogramu realizacji planu.

I.p.	CEL	ZADANIE	REALIZATOR	Szacunkowy koszt	Źródła finansowania
1.	Poprawa jakości życia poprzez rozwój infrastruktury komunalnej	Remont chodnika na ulicy Warszawskiej w Piaskach	Urząd Gminy Piaski	120 000	Budżet Gminy Piaski
2.		Budowa chodnika wraz z odwodnieniem na ulicy Warszawskiej w Piaskach	Urząd Gminy Piaski	200 000	Budżet Gminy Piaski
3.		Budowa kanalizacji sanitarnej na ul. Poznańskiej w Piaskach	Urząd Gminy Piaski	200 000	Budżet Gminy Piaski WFOŚiGW w Poznaniu
4.		Budowa kanalizacji sanitarnej na ul. Polnej w Piaskach	Urząd Gminy Piaski	250 000	Budżet Gminy Piaski WFOŚiGW w Poznaniu
5.		Przebudowa ulicy Polnej w Piaskach	Urząd Gminy Piaski	500 000	Budżet Gminy Piaski
6.		Wymiana sieci wodociągowych z rur azbestowo-cementowych na rury PVC	Urząd Gminy Piaski	500 000	Budżet Gminy Piaski
7.		Modernizacja chodników w Piaskach	Urząd Gminy Piaski	300 000	Budżet Gminy Piaski
8.		Wymiana pokryć dachowych na budynkach komunalnych	Urząd Gminy Piaski	200 000	Budżet Gminy Piaski
9.		Przebudowa dróg gminnych na osiedlu Drzęczewo i Marysin w Piaskach	Urząd Gminy Piaski	500 000	Budżet Gminy Piaski
10.		Przebudowa drogi gminnej na cmentarz w Piaskach	Urząd Gminy Piaski	150 000	Budżet Gminy Piaski
11.		Budowa budynku socjalnego w m. Piaski	Urząd Gminy Piaski	700 000	Budżet Gminy Piaski
12.	Kształtowanie obszaru przestrzeni publicznej	Kształtowanie centrum wsi Piaski poprzez zagospodarowanie nawierzchni Rynku	Urząd Gminy Piaski	750 000	Budżet Gminy Piaski Środki unijne

		Zagospodarowanie nawierzchni ulic i ciągów pieszych wokół rynku oraz ulicy Szkolnej i 6-go Stycznia w Piaskach	Urząd Gminy Piaski	500 000	Budżet Gminy Piaski
13.	Poprawa jakości życia poprzez rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej	Budowa zespołu boisk wielofunkcyjnych „Moje boisko – Orlik 2012”	Urząd Gminy Piaski	1 000 000	Budżet Gminy Piaski Urząd Marszałkowski Ministerstwo Sportu i Turystyki
14.	Poprawa jakości życia poprzez rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej	Budowa bieżni przy Zespole Szkół w Piaskach	Urząd Gminy Piaski	200 000	Budżet Gminy Piaski
15.	Poprawa jakości życia poprzez rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej	Budowa placów zabaw w Piaskach	Urząd Gminy Piaski	50 000	Budżet Gminy Piaski
16.	Zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych mieszkańców	Budowa muszli koncertowej w Piaskach wraz z zapleczem socjalnym	Urząd Gminy Piaski	300 000	Budżet Gminy Piaski
17.	Poprawa jakości życia poprzez rozwój infrastruktury edukacyjnej	Rozbudowa przedszkola w Piaskach	Urząd Gminy Piaski	400 000	Budżet Gminy Piaski
18.	Rozwój społeczno-ekonomiczny i aktywizacja mieszkańców	Wsparcie rozwoju gospodarczego i społecznego mieszkańców m. Piaski	Szkoły, organizacje pozarządowe, firmy szkoleniowe	70 000	Środki Unii Europejskiej
19.	Poprawa jakości życia poprzez rozwój infrastruktury społecznej	Wymiana pokrycia dachowego budynku głównego Zakonu Ojców Bonifratrów	Zakon Ojców Bonifratrów	750 000	Środki własne Środki unijne

HARMONOGRAM WDRAŻANIA PLANU

Harmonogram wdrażania planu wyznacza priorytety dotyczące działań w krótszej i dłuższej perspektywie oraz określa odpowiedzialnych za realizację całego planu oraz poszczególnych jego elementów. Realizacja większości elementów planu będzie odbywać się z udziałem władz gminnych.

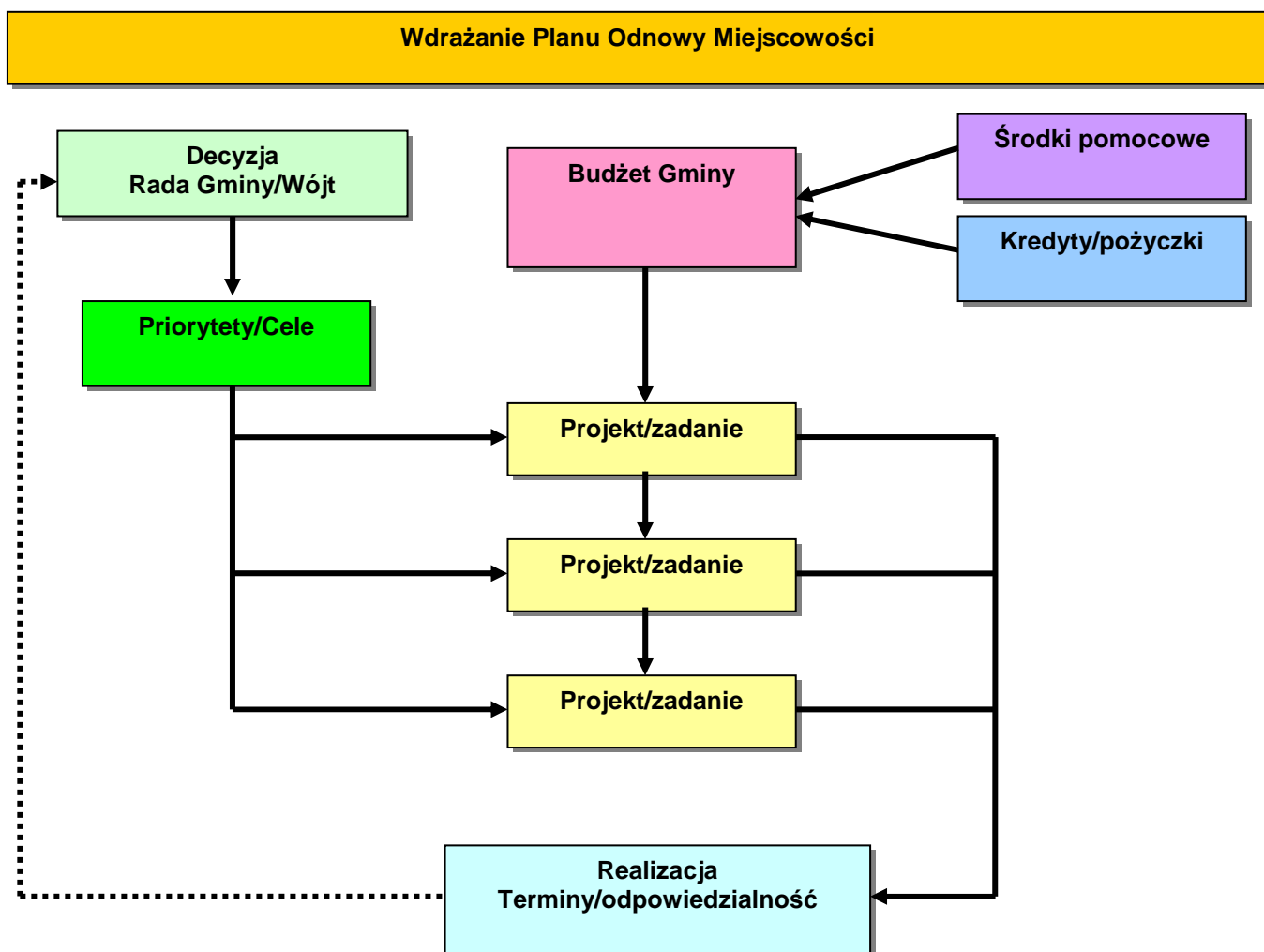
ZADANIE	Okres realizacji	
	rozpoczęcie	zakończenie
Remont chodnika na ulicy Warszawskiej w Piaskach	2008	2008
Budowa kanalizacji sanitarnej na ul. Poznańskiej w Piaskach	2008	2009
Rozbudowa przedszkola w Piaskach	2008	2010
Kształtowanie centrum wsi Piaski poprzez zagospodarowanie nawierzchni Rynku	2009	2009
Zagospodarowanie nawierzchni ulic i ciągów pieszych wokół rynku oraz ulicy Szkolnej i 6-go Stycznia w Piaskach	2009	2009
Budowa chodnika wraz z odwodnieniem na ulicy Warszawskiej w Piaskach	2009	2009
Wymiana pokrycia dachowego budynku głównego Zakonu Ojców Bonifratrów	2009	2009
Budowa zespołu boisk wielofunkcyjnych „Moje boisko – Orlik 2012”	2009	2010
Wymiana pokryć dachowych na budynkach komunalnych	2009	2015
Wsparcie rozwoju gospodarczego i społecznego mieszkańców m. Piaski	2009	2015
Budowa kanalizacji sanitarnej na ul. Polnej w Piaskach	2010	2010
Przebudowa drogi gminnej na cmentarz w Piaskach	2010	2010
Budowa placów zabaw w Piaskach	2010	2012
Przebudowa dróg gminnych na osiedlu Drzęczewo i Marysin w Piaskach	2010	2013
Modernizacja chodników w Piaskach	2010	2015
Wymiana sieci wodociągowych z rur azbestowo-cementowych na rury PVC	2010	2015
Przebudowa ulicy Polnej w Piaskach	2011	2011
Budowa bieżni przy Zespole Szkół w Piaskach	2012	2012
Budowa muszli koncertowej w Piaskach wraz z zapleczem socjalnym	2013	2015
Budowa budynku socjalnego w m. Piaski	2014	2015

V. ZARZĄDZANIE PLANEM

1. Wdrażanie Planu Odnowy Miejscowości

Schemat systemu wdrażania:

Stworzenie systemu zarządzania realizacją Planu ma decydujący wpływ na utrzymanie wysokiej dynamiki w całym procesie wdrażania. Stopniowe wygasanie entuzjazmu towarzyszącego procesowi tworzenia Planu wśród samorządu i mieszkańców bez odpowiedniego systemu mogłoby „doprowadzić Plan na półkę” z innymi, nieprzydatnymi dokumentami w dość krótkim czasie. System, o którym mowa to przede wszystkim:

- doskonalenie istniejących i tworzenie nowych instrumentów realizacji,
- monitorowanie realizacji celów i projektów,
- zmiany i aktualizacja Planu.

Instrumenty realizacji:

Instrumenty prawno - administracyjne:

Najważniejszym narzędziem realizacji Planu jest budżet gminy. Stopniowe tworzenie budżetu zadaniowego powinno usprawnić zarządzanie środkami publicznymi oraz stworzyć czytelny obraz operacji finansowych przeprowadzanych przez Radę Gminy. Dynamika wdrażania Planu ma swoje odzwierciedlenie w kolejnych budżetach. Zadania wynikające z Planu realizowane ze środków budżetowych można stosunkowo łatwo zidentyfikować.

Kolejnym instrumentem jest opracowanie „Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Piaski” - dokument szczególnie istotny podczas monitorowania stanu lokalnych zasobów oraz wynikające z niego plany miejscowe, za pomocą, których można kreować oczekiwany wizerunek miejscowości, lokować przedsięwzięcia według ustalonego porządku.

Instrumenty ekonomiczne i rynkowe:

Tworzenie dobrego klimatu dla rozwoju przedsiębiorczości, wyzwalanie lokalnych inicjatyw gospodarczych jest instrumentem, który usatysfakcjonuje mieszkańców pod względem rynkowym jak i ekonomicznym oraz przysporzy budżetowi kolejnych podatników.

Instrumenty finansowe:

Stosowanie tak zwanego „montażu finansowego” przy dużych inwestycjach, to znaczy kumulacji środków pochodzących z różnych źródeł na realizację kolejnych zadań wynikających z planu. Stopniowe przechodzenie od konstruowania budżetu według dotychczasowych reguł do tworzenia budżetu zadaniowego.

Instrumenty marketingowe:

Stworzenie odpowiedniego systemu marketingu miejscowości i gminy jako całości, (osiągnięcia samorządu, lokalnych przedsiębiorców, organizacji społecznych, mieszkańców i zasobów) ułatwi prowadzenie promocji wewnętrznej - skierowanej do mieszkańców gminy oraz promocji zewnętrznej.

2. Sposoby monitorowania, oceny i komunikacji społecznej

Monitoring planu odnowy wspomaga proces zarządzania i dostarcza informacji o postępie realizacji i efektywności wdrażania zadań wynikających z Planu - począwszy od pojedynczego projektu, poprzez cel i priorytet, a skończywszy na osiągniętych efektach. W zależności od charakteru dostarczanych danych, monitoring dzielimy na rzeczowy i finansowy.

Monitoring rzeczowy dostarcza danych obrazujących postęp we wdrażaniu Planu oraz umożliwiających ocenę jego wykonania w odniesieniu do celów w Planie.

Dane skwantyfikowane, obrazujące postęp we wdrażaniu oraz rezultaty tych działań zostały podzielone na trzy kategorie:

Wskaźniki produktu

Odnoszą się one do rzeczowych efektów działalności. Liczone są w jednostkach materialnych, np. długość nowo budowanych dróg; liczba budynków poddanych renowacji; ilość firm, które otrzymały pomoc, itp.

Wskaźniki rezultatu

Odpowiadają one bezpośrednim i natychmiastowym efektom wynikającym z wdrożenia Planu. Takie mierniki mogą przybierać formę wskaźników materialnych (skrócenie czasu podróży, liczba mieszkańców objętych selektywną zbiórką odpadów, liczba wypadków drogowych, itp.) lub finansowych (zwiększenie sprzedaży eksportowej firm objętych danym działaniem, zmniejszenie nakładów na bieżące remonty obiektów zabytkowych itp.).

Wskaźniki oddziaływania

Obrazują one konsekwencje Planu wykraczające poza natychmiastowe efekty dla bezpośrednich beneficjentów. Oddziaływanie może odnosić się do efektów związanych bezpośrednio z podjętym działaniem, chociaż pojawiających się po pewnym czasie (oddziaływanie bezpośrednie), jak i do efektów długookresowych, oddziałujących na szerszą populację i pośrednio tylko wynikających ze zrealizowanego działania (oddziaływanie pośrednie).

Monitoring finansowy dostarcza danych dotyczących finansowych aspektów realizacji Planu, będących podstawą do oceny sprawności wydatkowania przeznaczonych na niego środków. Wójt Gminy prowadzi ciągły monitoring finansowy podjętych zadań, sporządza raporty, które prezentuje Radzie Gminy podczas kolejnych planowych Sesji Rady (wydatki poniesione w okresie objętym raportem, wydatki poniesione od początku realizacji zadania, stopień realizacji zadania %).

Ocena planu prowadzona będzie na podstawie składanych raportów z prowadzonego, monitoringu rzeczowego i finansowego, opisu rozbieżności, jeśli takie powstaną pomiędzy planem a wdrożeniem zadania oraz analizą przyczyn i skutków rozbieżności. Dodatkowo raporty zawierać będą informacje nt. postępu realizacji planu finansowego w okresie sprawozdawczym oraz prognozę w tym zakresie na rok następny.

Miernikami w prowadzonej ocenie będą wskaźniki np. nakład finansowy na 1 km drogi, ilość przyłączy wodociągowych w stosunku do ilości posesji w gminie. Ocena dokonana będzie w sprawozdaniu rocznym, które Burmistrz Gminy składa Radzie Miejskiej podczas sesji, na której udzielane jest absolutorium za działania w roku poprzednim. Ocena szczegółowa zadań Wynikających z Planu nastąpi po zakończeniu i rozliczeniu inwestycji.

Komunikacja społeczna będzie miała na celu informowanie opinii publicznej poprzez przekazywanie powszechnej wiedzy o działaniach Unii Europejskiej, o wdrażaniu i wykorzystaniu środków wspólnotowych, o korzyściach płynących z członkostwa, o budowaniu pozytywnego wizerunku podmiotów zaangażowanych w proces wdrażania pomocy – w zakresie związanym z realizacją Planu Odnowy Miejscowości Piaski.

Komunikacja społeczna będzie polegać na :

- zapewnieniu powszechnego dostępu do informacji o możliwościach ubiegania się o wsparcie ze środków funduszy strukturalnych na realizację projektów, służących rozwojowi regionalnemu dla wszystkich grup docelowych,
- zapewnieniu informowania opinii publicznej o zakresie i wymiarze pomocy wspólnotowej dla poszczególnych projektów i rezultatach działań na poziomie Gminy i sołectwa,

- inicjowaniu dodatkowych działań promocyjnych o zasięgu lokalnym,
- zapewnieniu współpracy z instytucjami zaangażowanymi w monitorowanie i realizowanie Planu w zakresie działań informacyjnych i promocyjnych poprzez wymianę informacji i wspólne przedsięwzięcia,
- wykorzystaniu nowoczesnych źródeł przekazu i nowoczesnych technologii, m.in. takich jak np. Internet w celu promocji Planu oraz usprawnienia komunikacji pomiędzy podmiotami uczestniczącymi w realizacji Planu

Niniejszy Plan Odnowy Miejscowości Piaski został przygotowany przez Zespół Autorski Biura Konsultingowego Agencji Rozwoju Inwestycji Samorządowych ARIS sp. z o.o. pod kierunkiem Macieja Tomaszewskiego

Plan Odnowy Miejscowości Piaski został sporządzony metodą ekspercko-partnerską, w ścisłym partnerskim współdziałaniu z Urzędem Gminy Piaski.